

บทที่ 3

ต้นทุนการผลิตปอแก้วฟอก

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาต้นทุนการผลิตปอแก้วฟอก เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตปอแก้วฟอกของจังหวัดที่มีการผลิตปอแก้วฟอกมากเป็นอันดับหนึ่งและอันดับรอง ๆ ของประเทศไทยในปีการเพาะปลูก 2529/2530 ได้แก่จังหวัด ชัยภูมิ อุบลราชธานี นครราชสีมา ขอนแก่น ศรีสะเกษ

การสำรวจได้ใช้ตัวอย่างทั้งสิ้น 252 ราย ซึ่งแบ่งเป็น

เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกปอแก้ว ขนาด 1-5 ไร่ จำนวน 119 ราย

เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกปอแก้ว ขนาด 6-10 ไร่ จำนวน 99 ราย

เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกปอแก้ว ขนาด 11-15 ไร่ จำนวน 34 ราย

ลักษณะของต้นทุนการผลิตปอแก้วฟอก

การศึกษาต้นทุนการผลิตปอแก้วฟอก สามารถแยกต้นทุนตามความโน้มเอียงที่ต้นทุนนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. ต้นทุนแปรได้ หมายถึง ต้นทุนที่แปรเปลี่ยนไปตามปริมาณการผลิตและเป็นสัดส่วนเดียวกันในช่วงการผลิตหนึ่ง ๆ ดังนั้นต้นทุนแปรได้ต่อหน่วยในช่วงการผลิตดังกล่าวจะคงที่ตลอดช่วงนั้น

2. ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนที่มีลักษณะเด่นชัดว่าจะคงที่ตลอดไปในช่วงการผลิตหนึ่ง ๆ (Relevant Range) ไม่ว่าจะผลิตมากหรือน้อยเพียงใดในช่วงการผลิตนั้น ดังนั้นถ้ายิ่งผลิตมากเท่าใดในช่วงนี้ ต้นทุนต่อหน่วยก็จะยิ่งลดลง

นอกจากการแยกต้นทุนตามความโน้มเอียงที่ต้นทุนนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิตข้างต้น ยังมีการแยกต้นทุนเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด

ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่เกษตรกรซื้อหรือเข้ามาเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ เช่น ค่าแรงงานที่จ้าง ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง

ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ได้จากการประเมินการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ของเกษตรกรเอง โดยถือตามราคาของสินค้าหรืออัตราค่าจ้างในท้องถิ่นนั้น เช่น ค่าแรงงานในครัวเรือน ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร ค่าเมล็ดพันธุ์ของตนเอง เป็นต้น

ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตปอแก้วพอก

1. ต้นทุนแปรได้ ประกอบด้วย

- ค่าวัสดุการเกษตร ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง
- ค่าแรงงาน ได้แก่ ค่าแรงงานในการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การผลิตต้นปอแก้วให้เป็นปอพอก การมัดปอพอกแห้งให้เป็นโค่น

แรงงานที่ใช้มี 2 ประเภท คือ แรงงานในครัวเรือน (รวมทั้งแรงงานแลกเปลี่ยน¹) และแรงงานจ้าง การคิดค่าแรงสำหรับแรงงานทั้ง 2 ประเภทจะคิดในอัตราเท่ากับค่าแรงงานในท้องถิ่นที่ทำการศึกษานี้ 2529² และจะคำนวณออกมาในลักษณะของวันทำงาน คือ

¹แรงงานแลกเปลี่ยน หมายถึง แรงงานที่เป็นการแลกเปลี่ยนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยไม่คิดค่าแรง

²ในท้องถิ่นต่อไปนี้ อัตราค่าจ้างวันละ 30 บาท

อำเภอกันทรลักษ์	จังหวัดศรีสะเกษ
อำเภอโนนไทย	จังหวัดนครราชสีมา
กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม	จังหวัดนครราชสีมา
อำเภอจตุรัส	จังหวัดชัยภูมิ
อำเภอชุมแพ	จังหวัดขอนแก่น

ในท้องถิ่นต่อไปนี้ อัตราค่าจ้างวันละ 25 บาท

อำเภวารินชำราบ	จังหวัดอุบลราชธานี
อำเภอเดชอุดม	จังหวัดอุบลราชธานี
อำเภอซุซันต์	จังหวัดศรีสะเกษ
อำเภอมัญจาคีรี	จังหวัดขอนแก่น

1 วันทำงานเท่ากับ 8 ชั่วโมง

- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเช่า น้ำ ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร
ค่าขนส่งไปจำหน่าย ต้นทุนค่าเสียโอกาส

2 ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย

- ค่าใช้ที่ดิน
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร
- ต้นทุนค่าเสียโอกาส

การรวบรวมต้นทุนการผลิตปอแก้วพอก แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การรวบรวมต้นทุนการผลิตตามขนาดของฟาร์ม โดยแยกตามปัจจัยการผลิต คือ ค่าวัสดุการเกษตร ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยรวบรวมเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด

2. การรวบรวมต้นทุนการผลิตตามสภาพห้องที่มีแหล่งน้ำและไม่มีแหล่งน้ำ เนื่องจากแหล่งน้ำแช่ปอมีความสำคัญต่อคุณภาพของปอแก้วพอก การรวบรวมต้นทุนการผลิต จึงจัดห้องที่เป็น 2 แหล่ง คือ ห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอและห้องที่ไม่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่พอกปอ

การรวบรวมต้นทุนการผลิตตามขนาดของฟาร์ม

การรวบรวมต้นทุนการผลิตตามขนาดของฟาร์ม แบ่งเป็น 3 ขนาดคือ

1. ฟาร์มขนาด 1-5 ไร่ หรือ ฟาร์มขนาดเล็ก ผลการรวบรวมต้นทุนการผลิตปรากฏในตารางที่ 3.2
2. ฟาร์มขนาด 6-10 ไร่ หรือ ฟาร์มขนาดกลาง ผลการรวบรวมต้นทุนการผลิตปรากฏในตารางที่ 3.3

3. ฟาร์มขนาด 11-15 ไร่ หรือ ฟาร์มขนาดใหญ่ ผลการรวบรวมต้นทุนการผลิต
ปรากฏในตารางที่ 3.4

1. ต้นทุนแปรได้

1.1 ค่าวัสดุการเกษตร

1.1.1 ค่าเมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ได้จากการซื้อ³และการใช้เมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร
เองที่เก็บไว้จากฤดูกาลปลูกที่แล้ว ค่าเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรเองจะประเมินเป็นค่าใช้จ่ายโดย
ใช้ราคาเมล็ดพันธุ์ที่ซื้อขายกันในท้องถิ่นในช่วงที่ปลูก เมล็ดพันธุ์ใช้เฉลี่ย 1.5-3 กิโลกรัม/ไร่
ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกมีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 27.74 บาท ใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ
1.79 กิโลกรัม

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 31.99 บาท ใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ
1.96 กิโลกรัม

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 30.64 บาท ใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ
2.29 กิโลกรัม

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 30.44 บาท ใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ
2 กิโลกรัม

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่า ฟาร์มขนาดใหญ่ใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยต่อไร่มากกว่า
ฟาร์มขนาดเล็ก และฟาร์มขนาดกลาง คือ ฟาร์มขนาดใหญ่ใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 2-3
กิโลกรัม ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มขนาดกลางใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 1-2 กิโลกรัม

³กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ และอำเภ
ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ราคาเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.50-7.00 บาท

อำเภอเดชอุดม และอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ราคาเมล็ดพันธุ์เฉลี่ย
กิโลกรัมละ 10-25 บาท

อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น อำเภชูนธ์
และอำเภกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ราคาเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 25-40 บาท

1.1.2 ค่าปุ๋ย

1.1.2.1 ปุ๋ยเคมี จากการสัมภาษณ์เกษตรกร 252 ราย พบว่ามีจำนวน 116 รายที่ใส่ปุ๋ยเคมี และจำนวน 129 รายที่ไม่ใส่ปุ๋ย ปุ๋ยเคมีที่นิยมใช้ คือ ปุ๋ยสูตร 16-20-0 15-15-15 และ 16-16-8 ราคาเฉลี่ยกระสอบละ 230-280 บาท ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ	83.83 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ	66.76 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ	70.08 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ	71.25 บาท

1.1.2.2 ปุ๋ยคอก มีเกษตรกรเพียง 7 ราย จากจำนวน 252 ราย ที่ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยคอกที่ใส่มี 2 ชนิด คือ ปุ๋ยคอกมูลโค-กระบือ ราคาเฉลี่ยลำรถละ 50 บาท และปุ๋ยจากเล้าไก่ราคาเฉลี่ยเล้าใหญ่ เล้าละ 800-900 บาท ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกมีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ	20.00 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ	61.62 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ	112.50 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ	65.09 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ใช้ปุ๋ยคอกจากเล้าไก่ จึงมีค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่า ฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มขนาดกลางที่ใช้ปุ๋ยคอกจากมูลโค-กระบือ

1.1.3 ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง ปอแก้วมักประสบปัญหาโรคโคนเน่า โรคใบไหม้หรือยอดเน่า และเพลี้ยจักจั่น สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง ที่เกษตรกรนิยมใช้ ได้แก่ ฟูลาดาน โพลีคอน อาโซคริน เซฟวิน 85 ฟอสดิน และอลามอน ซึ่งสารเคมีเหล่านี้มีทั้งคลุกเมล็ดพันธุ์ หยอดหลุมและพ่น ส่วนใหญ่จะบรรจุซองหรือถุงเล็ก ๆ ราคาเฉลี่ยหน่วยละ 20-30 บาท เฉลี่ยใช้ 1 หน่วย/3ไร่ สารเคมีที่มีราคาแพงและเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่นิยมใช้มากที่สุดที่อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ คือ ฟูลาดาน ราคาเฉลี่ยกระสอบละ

325 บาท ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลงเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกมีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง เฉลี่ยไร่ละ 13.53 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง เฉลี่ยไร่ละ 10.91 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง เฉลี่ยไร่ละ 19.38 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง เฉลี่ยไร่ละ 15.32

บาท

1.2 ค่าแรงงาน

1.2.1 ค่าแรงงานในการปลูก

1.2.1.1 การใช้แรงงานเตรียมดิน แรงงานที่ใช้ ได้แก่ แรงงานคน สัตว์ (โค-กระบือ) และเครื่องจักร ซึ่งหมายถึง รถไถเล็กและรถแทรกเตอร์ การเตรียมดิน สามารถจำแนกตามทรัพยากรการผลิตดังนี้

- การใช้รถแทรกเตอร์ กรณีจ้างเหมา ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าจ้าง-เหมา โดยรถแทรกเตอร์และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นของผู้รับจ้าง อัตราค่าจ้างเหมาเฉลี่ย 100-120 บาท/ไร่ กรณีที่เกษตรกรเช่ารถแทรกเตอร์ และทำการไถเตรียมดินด้วยตนเอง ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าเช่ารถแทรกเตอร์และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าแรงงานของเกษตรกรที่ใช้ในการขับรถแทรกเตอร์

- การใช้รถไถเล็ก ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งใช้เฉลี่ย 1 แกลลอน/2.5 ไร่ โดยน้ำมันราคาแกลลอนละ 35 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าแรงงานคน ซึ่งใช้เวลาเฉลี่ย 1/2 วัน/ไร่/คน

- การใช้คันไถ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าจ้างแรงงานในการไถเตรียมดิน ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด คือ ค่าแรงงานของเกษตรกรที่ใช้ในการไถเตรียมดินเอง ซึ่งใช้เวลาเฉลี่ย 2-3 วัน/ไร่/คน

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะไถเตรียมดิน 1 ครั้ง ยกเว้นบางท้องถิ่น เกษตรกรนิยมไถเตรียมดิน 2 ครั้ง เช่น กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอกะชุกรม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น สรุปค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก โดยการใช้

ทรัพยากรการผลิตที่แตกต่างกัน ปรากฏในตารางที่ 3.1 (รายละเอียดการคำนวณแสดงในภาคผนวก ก ตารางประกอบที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 สรุปค่าแรงงานในการเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่ของการผลิตปอแก้วพอก ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
<u>ฟาร์มขนาดเล็ก</u>		
ค่าใช้จ่ายในการใช้รถแทรกเตอร์ไถ	103.02	104.00
ค่าแรงงานที่ใช้กับรถไถเล็ก	30.52	29.89
ค่าแรงงานที่ใช้คันไถ	61.91	57.73
ค่าใช้จ่ายรวมต่อไร่ทั้งสิ้น	70.87	55.22
<u>ฟาร์มขนาดกลาง</u>		
ค่าใช้จ่ายในการใช้รถแทรกเตอร์ไถ	112.14	118.26
ค่าแรงงานที่ใช้กับรถไถเล็ก	27.16	27.15
ค่าแรงงานที่ใช้คันไถ	67.43	65.13
ค่าใช้จ่ายรวมต่อไร่ทั้งสิ้น	72.68	65.74
<u>ฟาร์มขนาดใหญ่</u>		
ค่าใช้จ่ายในการใช้รถแทรกเตอร์ไถ	104.25	87.18
ค่าแรงงานที่ใช้กับรถไถเล็ก	29.48	27.96
ค่าแรงงานที่ใช้คันไถ	63.87	63.94
ค่าใช้จ่ายรวมต่อไร่ทั้งสิ้น	76.55	57.12
<u>ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน</u>		
ค่าใช้จ่ายในการใช้รถแทรกเตอร์ไถ	107.07	105.07
ค่าแรงงานที่ใช้กับรถไถเล็ก	28.49	28.03
ค่าแรงงานที่ใช้คันไถ	64.86	62.48
ค่าใช้จ่ายรวมต่อไร่ทั้งสิ้น	73.22	60.81

1.2.1.2 การใช้แรงงานหยอดหลุม แรงงานที่ใช้ในการหยอดหลุมเฉลี่ย
1-1.5 วัน/ไร่/คน ค่าแรงงานหยอดหลุมเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	42.53 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	34.87 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	33.71 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	36.69 บาท

1.2.2 ค่าแรงงานในการดูแลรักษา

1.2.2.1 การใช้แรงงานคายนหญ้าและกำจัดวัชพืช แรงงานที่ใช้ขึ้นอยู่กับ
ความเติบโตและจำนวนของหญ้าและวัชพืช โดยเฉลี่ยใช้เวลา 3-4 วัน/ไร่/คน ค่าแรงงานคายน
หญ้าและกำจัดวัชพืช เฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	123.02 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	109.98 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	92.91 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	109.00 บาท

1.2.2.2 การใช้แรงงานใส่ปุ๋ย แรงงานที่ใช้เฉลี่ย 4-4.25 ชั่วโมง/ไร่/คน
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	12.53 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	11.32 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	10.15 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	11.23 บาท

1.2.2.3 การใช้แรงงานใส่สารเคมี ป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง
แรงงานที่ใช้เฉลี่ย 4-4.25 ชั่วโมง/ไร่/คน ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใส่สารเคมีนี้เพียง 1 ครั้ง
มีน้อยรายที่จะใส่ 2 ครั้ง การใส่สารเคมี 2 ครั้ง ปกติจะใส่ช่วงที่บ่ออายุ 1-2 เดือน และ 3-4
เดือน การใส่สารเคมีคลุกเมล็ด จะถือว่า แรงงานใส่สารเคมีรวมอยู่ในแรงงานที่ใช้หยอดเมล็ด

ค่าแรงงานใส่สารเคมีเฉลี่ยไร่ ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	15.19 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	17.24 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	10.90 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	13.92 บาท

1.2.2.4 การถอนแยกและการปลูกซ่อม แรงงานที่ใช้ขึ้นอยู่กับเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ด และจำนวนเมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรทยอยใส่ในแต่ละหลุม ค่าแรงงานในการถอนแยกและปลูกซ่อมเฉลี่ยไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	33.98 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	34.87 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	11.66 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	26.43 บาท

1.2.3 ค่าแรงงานในการเกี่ยวเกี่ยว

1.2.3.1 การตัดปอ เกษตรกรจะตัดปอในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นปอให้ผลผลิตสูงสุดและคุณภาพเส้นใยดีที่สุด เกษตรกรสามารถตัดปอได้เฉลี่ย 42-46 มัดสด/คน/วัน ค่าแรงงานในการตัดปอเฉลี่ยไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	94.58 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	92.78 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	82.78 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	90.58 บาท

1.2.3.2 การมัดปอสด เมื่อตัดปอเสร็จ เกษตรกรจะมัดปอสดเพื่อสะดวกในการขนย้ายไปแหล่งน้ำแช่ฟอก เกษตรกรสามารถมัดปอสดได้เฉลี่ย 84-93 มัด/คน/วัน ค่าแรงงานในการมัดปอสดเฉลี่ยไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	44.95 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	44.30 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	43.99 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	44.40 บาท

1.2.4 ค่าแรงงานในการผลิตปอสดให้เป็นปอพอก

1.2.4.1 การขนปอสดไปบริเวณแหล่งน้ำแช่พอก ระยะทางระหว่างแหล่งปลูกไปบริเวณแหล่งน้ำเฉลี่ยประมาณ 1-2 กิโลเมตร การขนมีหลายวิธีดังนี้

การแบกโดยเฉลี่ยขนได้ประมาณ 4 เที้ยว/วัน เที้ยวละ 4 มัด ดังนั้นขนได้ประมาณ 16 มัด/คน/วัน

การขนโดยใช้รถเข็นโดยเฉลี่ยขนได้ประมาณ 5 เที้ยว/วัน เที้ยวละ 25 มัด ดังนั้นขนได้ประมาณ 125 มัด/คน/วัน

การขนโดยใช้เกวียนโดยเฉลี่ยขนได้ประมาณ 6 เที้ยว/วัน เที้ยวละ 50 มัด ดังนั้นขนได้ประมาณ 300 มัด/คน/วัน

การขนโดยจ้างเหมารถบรรทุก ปกติมัดละ .50-1.00 บาท ถ้ามีปอจำนวนมาก เจ้าของรถบรรทุกจะลดค่าขนส่งให้ บางท้องถิ่นจ้างเหมาเป็นเที้ยว ๆ ละ 50-250 บาท ขึ้นอยู่กับความจุที่รถจะบรรทุกได้และการตกลงกันระหว่างเจ้าของรถกับเกษตรกร

การขนโดยรถบรรทุกเล็ก (รถอีแต่น) ซึ่งเกษตรกรเป็นเจ้าของ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด คือค่าน้ำมันรถ อัตราการใช้น้ำมันโดยเฉลี่ย 9 กิโลเมตร/ลิตร ค่าน้ำมันลิตรละ 7 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด ได้แก่ ค่าแรงงานของเกษตรกรในครัวเรือนที่ขึ้นขึ้น-ลงรถและขับรถบรรทุกเล็กขนปอสดได้เฉลี่ย 100-200 มัด/เที้ยว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของมัดปอ

ค่าแรงงานในการขนปอสดไปบริเวณแหล่งน้ำเฉลี่ยต่อไร่ ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูกมีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 94.82 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 84.60 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 37.22 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 74.65 บาท

1.2.4.2 การเรียงมัดปอสดในแหล่งน้ำ เกษตรกรใช้แรงงานในการเรียงปอสดในน้ำโดยเฉลี่ย 125-129 มัด/วัน/คน ค่าแรงงานเรียงปอเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 30.60 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 33.02 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 29.30 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ 31.34 บาท

1.2.4.3 การลากปอขึ้นจากน้ำ ลอก ฟาดล้าง ขนไปตาก และตาก เมื่อปอเปียกพอที่จะลอกได้แล้วเกษตรกรจะลากปอขึ้นจากน้ำ แล้วทำการลอกใยปอ ฟาดล้าง ทำความสะอาดเส้นใยปอที่ได้ จากนั้นจะขนไปตากและตากปอให้แห้งเพื่อที่จะรวบรวมมัดเป็นโค่นรอการจำหน่าย การคำนวณค่าแรงงานในขั้นตอนเหล่านี้ จะใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

กรณีเกษตรกรจ้างแรงงานและใช้แรงงานในครัวเรือน อัตราค่าจ้างลอกปอ 50-1.00 บาท/มัด หรือ 3 มัด/บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างในแต่ละท้องถิ่นและขนาดมัดของปอสด ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจะเป็นตามที่จ่ายจริง ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด จะคำนวณค่าแรงงานที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนทุกขั้นตอนรวมกันโดยถือว่า เกษตรกร 1 คนในเวลา 1 วัน สามารถกระทำกิจกรรมได้ดังนี้

- การลากมัดปอสดขึ้นจากน้ำ เฉลี่ย 125-129 มัด

- การฟาดล้างปอ เฉลี่ย 48 มัด

- การขนไปตาก ระยะทางจากแหล่งน้ำไปสถานที่ตากประมาณ 1-2 กิโลเมตร

มีรายละเอียดดังนี้

การแยก เฉลี่ยชนได้ประมาณ 5 เที้ยว/วัน เที้ยวละ 15-16 มัด ดังนั้นชนได้ 80 มัด/วัน

การชนโดยรถเข็น เฉลี่ยชนได้ประมาณ 5 เที้ยว/วัน เที้ยวละ 50 มัด ดังนั้นชนได้ 250 มัด/วัน

การชนโดยเกวียน เฉลี่ยชนได้ประมาณ 6 เที้ยว/วัน เที้ยวละ 100 มัด ดังนั้นชนได้ 600 มัด/วัน

การชนโดยจ้างเหมารถบรรทุก ขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างในแต่ละท้องถิ่นและความจุของรถ

การชนโดยรถบรรทุกเล็กที่เกษตรกรเป็นเจ้าของ ชนได้เฉลี่ย 150-250 มัด/เที้ยว การตาก เฉลี่ย 500 มัด/วัน

ค่าแรงงานในการลากบ่อขึ้นจากน้ำ ลอก ฟาดล้าง ชนไปตากและตาก เฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	195.33 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	210.31 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	193.70 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	201.66 บาท

1.2.4.4 การมัดเป็นโค้น เส้นใยบ่อที่ตากแห้งแล้วจะถูกนำมามัดเป็นโค้น เพื่อรอการจำหน่าย น้ำหนักโค้นโดยเฉลี่ย 100-110 กิโลกรัม/โค้น อัตราค่าจ้างมัดโค้น 10 บาท/โค้น หรือถ้าใช้แรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 2.5 ชั่วโมง/โค้น/คน ค่าแรงงานในการมัดบ่อเป็นโค้นเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	15.02 บาท
ฟาร์มขนาดกลาง	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	15.58 บาท
ฟาร์มขนาดใหญ่	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	15.20 บาท
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	15.32 บาท

1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

1.3.1 ค่าเช่าน้ำ ในท้องถิ่นที่มีแหล่งน้ำน้อย เกษตรกรบางส่วนจำเป็นต้องเช่าน้ำ จากท้องที่ของเกษตรกรรายอื่นเพื่อทำการแช่ และพอกล้างปอ จากการสอบถามพบว่าเกษตรกร บางส่วนของท้องถิ่นต่อไปนี้ต้องเช่าน้ำ คือ อำเภอลำทะเมนชัยและอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น อำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา ค่าเช่าน้ำเฉลี่ยต่อมัดปอสด คือ ร้อยละ 30 บาท 15 บาท และ 10 บาท ตามลำดับ ค่าเช่าน้ำเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าเช่าน้ำเฉลี่ยไร่ละ 27.50 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าเช่าน้ำเฉลี่ยไร่ละ 31.83 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าเช่าน้ำเฉลี่ยไร่ละ 52.00 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าเช่าน้ำเฉลี่ยไร่ละ 36.74 บาท

ตัวอย่างของฟาร์มขนาดใหญ่ที่สุ่มมานั้น อยู่ในอำเภอลำทะเมนชัย จึงมีผลให้ค่าเช่าน้ำสูงกว่า ฟาร์มขนาดอื่น

1.3.2 ค่าขนส่งปอพอกไปจำหน่าย ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเสียค่าขนส่ง 10 สตางค์/ กิโลกรัม หรือ 10 บาท/โค่น เกษตรกรที่มีรถบรรทุกเล็กจะนำปอพอกบรรทุกใส่รถไปจำหน่ายเอง ดังนั้นค่าขนส่งที่เกิดขึ้น ได้แก่ ค่าแรงงานคนขับรถ ค่าแรงงานขนปอขึ้น-ลงรถและค่าน้ำมันรถ ซึ่งค่าน้ำมันจะแปรผันตามระยะทาง ในบางท้องถิ่นพ่อค้าจะมารับซื้อที่บ้านของเกษตรกร เช่น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุบลราชธานีและอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น ค่าขนส่งปอพอก ไปจำหน่ายเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าขนส่งปอพอกไปจำหน่ายเฉลี่ยไร่ละ 12.98 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าขนส่งปอพอกไปจำหน่ายเฉลี่ยไร่ละ 17.01 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าขนส่งปอพอกไปจำหน่ายเฉลี่ยไร่ละ 16.33 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าขนส่งปอพอกไปจำหน่ายเฉลี่ยไร่ละ 15.79 บาท

1.3.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร เครื่องจักรและอุปกรณ์การ เกษตรที่ใช้ในการผลิตปอแก้วพอก เช่น รถไถเล็ก รถบรรทุกเล็ก อาจเกิดการชำรุดเสียหาย จึงต้องมีการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ตามปกติ เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร

เหล่านี้ นอกจากจะใช้ในการผลิตปอแก้วพอกแล้ว ยังนำมาใช้ร่วมกับการปลูกข้าวและการปลูกมันสำปะหลังด้วย ดังนั้นการคำนวณจึงประเมินตามพื้นที่เพาะปลูกและระยะเวลาการผลิตปอแก้วพอก ตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงการนำออกจำหน่าย คือ 7 เดือน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ ตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้ (รายละเอียดการคำนวณ แสดงในภาคผนวก ก. ตารางประกอบที่ 3.2)

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
104.79 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
140.17 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
98.78 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
113.06 บาท

1.3.4 ต้นทุนค่าเสียโอกาส คำนวณจากค่าใช้จ่ายแปรได้ทั้งหมดที่เป็นเงินสด โดยประเมินในอัตราร้อยละ 7.25 ต่อปี ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคาร ประจำปี 2529 ซึ่งคิดตามระยะเวลาการผลิตปอแก้วพอก คือ 7 เดือน ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ 18.37 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ 23.84 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ 26.51 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ 22.88 บาท

2. ต้นทุนคงที่

2.1 ค่าใช้ที่ดิน กรณีเกษตรกรเช่าที่ดินผู้อื่นทำการเพาะปลูกปอแก้ว ค่าใช้ที่ดิน คือค่าเช่าที่ดิน แต่ถ้าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินเอง ค่าใช้ที่ดินจะแบ่งเป็นค่าใช้ที่ดินที่เป็นเงินสดและไม่เป็น

เงินสด ค่าใช้ที่ดินที่เป็นเงินสด คือ ภาษีที่ดิน⁴ ค่าใช้ที่ดินที่ไม่เป็นเงินสดคำนวณโดยการประเมิน
ค่าใช้ที่ดินเท่ากับอัตราค่าเช่าที่ดินในปีการเพาะปลูก 2529/2530 คือไร่ละ 100 บาทต่อปี หัก
ภาษีที่ดิน ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยต่อไร่ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100.00 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100.00 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100.00 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าใช้ที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 100.00 บาท

2.2 ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรที่
ใช้ในการผลิตปอแก้วพอกนั้น เกษตรกรนำมาใช้ร่วมกับการปลูกข้าวและมันสำปะหลัง การคำนวณ
ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร จึงประเมินตามพื้นที่เพาะปลูกและระยะเวลา
การผลิตปอแก้วพอก คือ 7 เดือน โดยใช้วิธีเส้นตรง (Straight Line Method) นั่นคือ
มูลค่า-ราคาซาก เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการผลิตปอแก้วพอก ได้แก่ รถบรรทุก-
อัญญาการใช้งาน เล็ก รถไถเล็ก เกวียน คันไถ รถเข็น เครื่องพ่นยา จอบ เสียมและมีด ค่าเสื่อมราคา
เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

⁴อัตราภาษีที่ดินในแต่ละท้องถิ่น เป็นดังนี้

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี	2.00 บาท/ไร่
ตำบลไร่เจริญ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ	2.50 บาท/ไร่
กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	2.75 บาท/ไร่
อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา และ ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ	3.00 บาท/ไร่
อำเภอซุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ	3.50 บาท/ไร่
อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	4.00 บาท/ไร่
อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น และ อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	5.00 บาท/ไร่

ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
155.91 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
172.93 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
126.18 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยไร่ละ
148.17 บาท

2.3 ต้นทุนค่าเสียโอกาส คำนวณจากค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดที่เป็นเงินสดโดยประเมินในอัตรา
ร้อยละ 7.25 ต่อปี ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารประจำปี 2529 ซึ่งคิดตามระยะเวลาการ
ผลิตปอแก้วพอก คือ 7 เดือน ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยต่อไร่ ตามขนาดของพื้นที่เพาะปลูก มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ .55 บาท

ฟาร์มขนาดกลาง ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ .23 บาท

ฟาร์มขนาดใหญ่ ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ .34 บาท

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยไร่ละ .35 บาท

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 สรุปต้นทุนการผลิตบอแก้วพอกเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดเล็ก พื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่ายที่		รวม	จำนวน พื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่			ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
	เป็น เงินสด	ไม่เป็น เงินสด			เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม		
ต้นทุนแปรได้									
1. ค่าวัสดุการเกษตร	21,616.00	8,187.07	29,803.07		128.15	16.95	145.10	10.41	0.87
ค่าเมล็ดพันธุ์	5,212.00	8,187.07	13,399.07	483	10.79	16.95	27.74	1.99	0.17
ค่าปุ๋ยเคมี	15,257.00	—	15,257.00	182	83.83	—	83.83	6.02	0.50
ค่าปุ๋ยคอก	200.00	—	200.00	10	20.00*	—	20.00*	1.43	0.12
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	947.00	—	947.00	70	13.53	—	13.53	0.97	0.08
2. ค่าแรงงาน	75,414.37	286,315.63	361,730.20		161.42	667.22	828.64	59.45	4.96
ค่าแรงงานในการปลูก	20,011.85	47,080.75	67,092.60		46.71	121.91	168.62	12.10	1.01
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	17,188.00	17,045.00	34,233.00	483	35.58	35.29	70.87	5.09	0.42
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	2,190.00	10,125.00	12,315.00	223	9.32	45.40	55.22	3.96	0.33
- หยอดหลุม	633.85	19,910.75	20,544.60	483	1.31	41.22	42.53	3.05	0.26
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	11,797.30	53,265.50	65,062.80		24.43	160.29	184.72	13.25	1.11
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	11,797.30	47,621.00	59,418.30	483	24.43	98.59	123.02	8.82	0.74
- ใส่ปุ๋ย	—	2,406.50	2,406.50	192	—	12.53	12.53	0.90	0.08
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	—	1,063.00	1,063.00	70	—	15.19	15.19	1.09	0.09
- ถอนแยกและปลูกซ่อม	—	2,175.00	2,175.00	64	—	33.98	33.98	2.44	0.20
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	8,726.00	58,671.50	67,397.50		18.06	121.47	139.53	10.01	0.83
- หักปอ	6,362.25	39,321.50	45,683.75	483	13.17	81.41	94.58	6.79	0.56
- มีคปอ	2,363.75	19,350.00	21,713.75	483	4.89	40.06	44.95	3.22	0.27
ค่าแรงงานในการผลิตบอสดให้เป็นบอพอก	34,879.42	127,297.88	162,177.30		72.22	263.55	335.77	24.09	2.01
- ซบบอสคโบบริ เวลเหล่านี้	14,290.15	31,508.75	45,798.90	483	29.59	65.23	94.82	6.80	0.57
- เรียงบอสดคในแหล่งน้ำ	1,511.87	13,269.37	14,781.24	483	3.13	27.47	30.60	2.20	0.18
ลากบอขึ้นจากน้ำ ลอก ฟากล้าง ซบไปตาก ตาก	18,212.40	76,130.10	94,342.50	483	37.71	157.62	195.33	14.01	1.17
- มีคเป็นคั้น	865.00	6,389.66	7,254.66	483	1.79	13.23	15.02	1.08	0.09
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ					144.86	18.78	163.64	11.74	0.98
- ค่าเช่าน้ำ	330.00	—	330.00	12	27.50*	—	27.50*	1.97	0.16
- ค่าขนส่งบอพอกไปจำหน่าย	3,669.37	120.00	3,789.37	292	12.57	0.41	12.98	0.93	0.08
- ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	4,608.06	—	4,608.06		104.79*	—	104.79*	7.52	0.63
- ต้นทุนค่าเสียหายโอกาส	—	—	—		—	18.37	18.37	1.32	0.11
รวมต้นทุนแปรได้					434.43	702.95	1,137.38	81.60	6.81
ต้นทุนคงที่									
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	6,236.00	42,064.00	48,300.00	483	12.91	87.09	100.00	7.18	0.60
ค่าเสื่อมราคา									
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก	—	5,092.75	5,092.75		—	111.29*	111.29*	7.98	0.67
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น	—	11,328.69	11,328.69		—	44.62	44.62	3.20	0.26
ต้นทุนค่าเสียหายโอกาส					—	0.55	0.55	0.04	0.01
รวมต้นทุนคงที่					12.91	243.55	256.46	18.40	1.54
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่					447.34	946.50	1,393.84	100.00	8.35
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)							166.93		
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม							8.35		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							6.81		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							1.54		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรจำนวนน้อยราย

ตารางที่ 3.3 สรุปต้นทุนการผลิตแอปเปิ้ลเขียวของฟาร์มชากกกลาง พื้นที่เพาะปลูก 6-10 ไร่ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่ายที่ เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ ไม่เป็น เงินสด	รวม	จำนวน พื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่			ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม		
ต้นทุนแปรได้									
1. ค่าวัสดุการเกษตร	42,473.46	15,742.31	58,215.77		151.23	20.05	171.28	11.54	0.97
ค่าเมล็ดพันธุ์	9,373.46	15,742.31	25,115.77	785	11.94	20.05	31.99	2.15	0.18
ค่าปุ๋ยเคมี	29,541.50	—	29,541.50	444	66.76	—	66.76	4.50	0.38
ค่าปุ๋ยคอก	2,095.00	—	2,095.00	34	61.62*	—	61.62*	4.15	0.35
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	1,363.50	—	1,363.50	125	10.91	—	10.91	0.74	0.06
2. ค่าแรงงาน	165,345.62	422,457.22	587,802.84		223.66	603.63	827.29	55.72	4.69
ค่าแรงงานในการปลูก	43,616.85	67,502.40	111,119.25		66.65	106.64	173.29	11.67	0.98
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	31,353.00	25,700.00	57,053.00	785	39.94	32.74	72.68	4.89	0.41
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	9,331.00	17,360.00	26,691.00	406	22.98	42.76	65.74	4.43	0.37
- หยอดหลุม	2,932.85	24,442.40	27,375.25	785	3.73	31.14	34.87	2.35	0.20
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	23,159.95	76,249.55	99,409.50		31.45	141.96	173.41	11.68	0.98
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	22,479.95	63,854.55	86,334.50	785	28.64	81.34	109.98	7.41	0.62
- ใส่ปุ๋ย	395.00	5,015.00	5,410.00	478	0.83	10.49	11.32	0.76	0.06
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	105.00	2,050.00	2,155.00	125	0.84	16.40	17.24	1.16	0.10
- ดอนแขกและปลูกซ่อม	180.00	5,330.00	5,510.00	158	1.14	33.73	34.87	2.35	0.20
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	19,501.75	88,112.00	107,613.75		24.84	112.24	137.08	9.23	0.78
- หักผล	16,446.00	56,386.50	72,832.50	785	20.95	71.83	92.78	6.25	0.53
- ผักผล	3,055.75	31,725.50	34,781.25	785	3.89	40.41	44.30	2.98	0.25
ค่าแรงงานในการผลิตผลสดให้เป็นผล	79,067.07	190,593.27	269,660.34		100.72	242.79	343.51	23.14	1.95
- ซบผลสดไปบริโภคและเหล่าน้ำ	33,646.32	32,768.00	66,414.32	785	42.86	41.74	84.60	5.70	0.48
- เรียงมีคอบสดกินเหล่าน้ำ	4,703.00	21,217.50	25,920.50	785	5.99	27.03	33.02	2.22	0.19
- ล้างผลสดจากน้ำ รอก พาค้าง ซบไปลวก สาก	39,632.75	125,460.50	165,093.25	785	50.49	159.82	210.31	14.17	1.19
- มีคเป็นโคน	1,085.00	11,147.27	12,232.27	785	1.38	14.20	15.58	1.05	0.09
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	*				188.87	23.98	212.85	14.34	1.21
- ค่าเช่าน้ำ	764.00	—	764.00	24	31.83*	—	31.83*	2.14	0.18
- ค่าขนส่งผลสดไปจำหน่าย	9,011.00	75.00	9,086.00	534	16.87	0.14	17.01	1.15	0.10
- ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	10,013.80	—	10,013.80		140.17*	—	140.17*	9.44	0.80
- ต้นทุนค่าเสียหายโอกาส	—	—	—		—	23.84	23.84	1.61	0.13
รวมต้นทุนแปรได้					563.76	647.66	1,211.42	81.60	6.87
ต้นทุนคงที่									
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	4,244.75	74,255.25	78,500.00	785	5.41	94.59	100.00	6.74	0.57
ค่าเสื่อมราคา									
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก	—	12,084.73	12,084.73		—	144.99*	144.99*	9.77	0.82
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น	—	12,359.40	12,359.40		—	27.94	27.94	1.88	0.16
ต้นทุนค่าเสียหายโอกาส						0.23	0.23	0.01	0.00
รวมต้นทุนคงที่					5.41	267.75	273.16	18.40	1.55
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่									
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)					569.17	915.41	1,484.58	100.00	8.42
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม							176.30		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							8.42		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							6.87		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							1.55		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรราย วนน้อยราย

ตารางที่ 3.4 สรุปต้นทุนการผลิตของแก้วพอกเจียค่อไร่ของหารมณฑลใหญ่ พื้นที่เพาะปลูก 11-15 ไร่ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่ายที่ เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ ไม่เป็น เงินสด	รวม	จำนวน พื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่			ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.	
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม			
ต้นทุนแปรได้										
1. ค่าวัสดุการเกษตร	24,593.29	12,306.81	36,900.10		206.36	26.24	232.60	17.26	1.36	
ค่าเมล็ดพันธุ์	2,064.54	12,306.81	14,371.35	469	4.40	26.24	30.64	2.27	0.18	
ค่าปุ๋ยเคมี	17,941.75	—	17,941.75	256	70.08	—	70.08	5.20	0.41	
ค่าปุ๋ยคอก	1,350.00	—	1,350.00	12	112.50*	—	112.50*	8.35	0.66	
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	3,237.00	—	3,237.00	167	19.38	—	19.38	1.44	0.11	
2. ค่าแรงงาน	111,744.11	189,801.04	301,545.15		253.74	441.45	695.19	51.57	4.07	
ค่าแรงงานในการปลูก	34,639.73	28,724.77	63,364.50		88.32	79.06	167.38	12.42	0.98	
- เครื่องดิน ครั้งที่ 1	25,371.50	10,032.50	35,904.00	469	55.16	21.39	76.55	5.68	0.45	
- เครื่องดิน ครั้งที่ 2	5,219.50	6,432.00	11,651.50	204	25.59	31.53	57.12	4.24	0.33	
- หยอกหลุม	3,548.73	12,260.27	15,809.00	469	7.57	26.14	33.71	2.50	0.20	
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	13,583.19	30,967.41	49,550.60		40.65	84.97	125.62	9.32	0.74	
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	13,183.19	25,392.41	43,575.60	469	38.77	54.14	92.91	6.89	0.55	
- ใส่ปุ๋ย	312.50	2,407.50	2,720.00	268	1.17	8.98	10.15	0.75	0.06	
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	—	1,820.00	1,820.00	167	—	10.90	10.90	0.81	0.06	
- ถอนแยกและปลูกซ่อม	37.50	1,347.50	1,435.00	123	0.71	10.95	11.66	0.87	0.07	
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	17,108.55	42,348.80	59,457.35		36.48	90.29	126.77	9.40	0.74	
- หักปอ	12,827.49	25,997.70	38,825.19	469	27.35	55.43	82.78	6.14	0.48	
- มีคปอ	4,281.06	16,351.10	20,632.16	469	9.13	34.86	43.99	3.26	0.26	
ค่าแรงงานในการผลิตปอสดให้เป็นปอพอก	41,412.64	87,760.06	129,172.70		88.29	187.13	275.42	20.43	1.61	
- ซบปอสดใบบริเวณแหล่งน้ำ	11,251.34	6,195.10	17,456.44	469	24.01	13.21	37.22	2.76	0.22	
- เรียงมัดปอสดในแหล่งน้ำ	1,665.00	12,076.35	13,741.35	469	3.55	25.75	29.30	2.17	0.17	
- ลากบ่อขึ้นจากน้ำ ลอก พาดล้าง ซบไปตาก ตาก	27,536.30	63,309.22	90,845.52	469	58.71	134.99	193.70	14.37	1.13	
- มัดเป็นโค่น	950.00	6,179.39	7,129.39	469	2.02	13.18	15.20	1.13	0.09	
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ					166.67	26.95	193.62	14.36	1.13	
- ค่าเช่าน้ำ	780.00	—	780.00	15	52.00*	—	52.00*	3.86	0.30	
- ค่าขนส่งพอกไปจำหน่าย	4,844.98	135.00	4,979.98	305	15.89	0.44	16.33	1.21	0.10	
- ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	7,946.39	—	7,946.39		98.78*	—	98.78*	7.33	0.58	
- ต้นทุนค่าเสียโอกาส					—	26.51	26.51	1.96	0.15	
รวมต้นทุนแปรได้					626.77	494.64	1,121.41	83.19	6.56	
ต้นทุนคงที่										
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	3,741.00	43,159.00	46,900.00	469	7.98	92.02	100.00	7.42	0.58	
ค่าเสื่อมราคา										
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก		8,947.59	8,947.59		—	105.81*	105.81*	7.85	0.62	
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น		5,483.67	5,483.67		—	20.37	20.37	1.51	0.12	
ต้นทุนค่าเสียโอกาส						—	0.34	0.03	0.00	
รวมต้นทุนคงที่						7.98	218.54	226.52	16.81	1.32
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่					634.75	713.18	1,347.93	100.00	7.88	
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)							170.97			
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม							7.88			
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							6.56			
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							1.32			

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรายวันน้อยราย

ตารางที่ 3.5 สรุปต้นทุนการผลิตปอแก้วพอกเฉลี่ยต่อไร่ ของ พาร์มทุกขนาดรวมกัน สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่ายที่ เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ ไม่เป็น เงินสด	รวม	จำนวน พื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่			ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม		
ต้นทุนแปรได้									
1. ค่าวัสดุการเกษตร	33,632.75	36,236.19	124,918.94		161.24	20.86	182.10	12.93	1.06
ค่าเมล็ดพันธุ์	16,650.00	36,236.19	52,886.19	1,737	9.58	20.86	30.44	2.16	0.18
ค่าปุ๋ยเคมี	62,840.25	—	62,840.25	382	71.25	—	71.25	5.06	0.41
ค่าปุ๋ยคอก	3,645.00	—	3,645.00	56	65.09*	—	65.09*	4.62	0.38
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	5,547.50	—	5,547.50	362	15.32	—	15.32	1.09	0.09
2. ค่าแรงงาน	352,504.30	898,573.89	1,251,078.19		214.58	574.67	789.25	56.04	4.58
ค่าแรงงานในการปลูก	38,258.43	143,307.92	241,576.35		67.04	103.68	170.72	12.12	0.99
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	74,412.50	52,777.50	127,190.00	1,737	42.84	30.38	73.22	5.20	0.43
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	16,740.50	33,917.00	50,657.50	333	20.10	40.71	60.81	4.31	0.35
- หยอกหลุม	7,115.43	56,613.42	63,728.85	1,737	4.10	32.59	36.69	2.61	0.21
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	53,540.44	160,482.46	214,022.90		32.01	128.57	160.58	11.40	0.93
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	52,460.44	136,867.96	189,328.40	1,737	30.20	78.80	109.00	7.74	0.63
- ใส่ปุ๋ย	707.50	9,329.00	10,536.50	938	0.75	10.48	11.23	0.80	0.07
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	105.00	4,933.00	5,038.00	362	0.29	13.63	13.92	0.99	0.08
- ถอนแยกและปลูกซ่อม	267.50	8,852.50	9,120.00	345	0.77	25.66	26.43	1.87	0.15
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	45,336.30	189,132.30	234,468.60		26.09	108.89	134.98	9.59	0.79
- หักปอ	35,635.74	121,705.70	157,341.44	1,737	20.51	70.07	90.58	6.43	0.53
- มีดปอ	9,700.56	67,426.60	77,127.16	1,737	5.58	38.82	44.40	3.16	0.26
ค่าแรงงานในการผลิตปอสดให้เป็นปอพอก	155,359.13	405,651.21	561,010.34		89.44	233.53	322.97	22.93	1.87
- ซบปอสดใบบริเวณแหล่งน้ำ	59,137.81	70,471.85	129,669.66	1,737	34.08	40.57	74.65	5.30	0.43
- เรียงมัดปอสดในแหล่งน้ำ	7,379.87	46,563.22	54,443.09	1,737	4.54	26.80	31.34	2.22	0.18
- ลากบ่อขึ้นจากน้ำ ลอก ฟากล่าง ซนใบลวก ลาก	35,381.45	264,899.82	350,281.27	1,737	49.15	152.51	201.66	14.32	1.17
- มีดเป็นโคน	2,390.00	23,716.32	26,616.32	1,737	1.67	13.65	15.32	1.09	0.09
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ					165.30	23.17	188.47	13.38	1.09
- ค่าเช่าน้ำ	1,874.00	—	1,874.00	51	36.74*	—	36.74*	2.61	0.21
- ค่าขนส่งปอพอกไปจำหน่าย	17,555.35	300.00	17,855.35	1,131	15.50	0.29	15.79	1.12	0.09
- ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	22,568.15	—	22,568.25		113.06*	—	113.06*	8.03	0.66
- ต้นทุนค่าเสียโอกาส					—	22.88	22.88	1.62	0.13
รวมต้นทุนแปรได้					541.12	618.70	1,159.82	82.35	6.73
ต้นทุนคงที่									
ค่าใช้ที่ดิน	14,227.75	159,472.25	173,700.00	1,737	8.19	91.81	100.00	7.10	0.58
ค่าเสื่อมราคา									
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก		26,125.07	26,125.07		—	119.53*	119.53*	8.49	0.69
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น		29,171.76	29,171.76		—	28.64	28.64	2.03	0.17
ต้นทุนค่าเสียโอกาส					—	0.35	0.35	0.03	0.00
รวมต้นทุนคงที่					8.19	240.33	248.52	17.65	1.44
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่					549.31	859.03	1,408.34	100.00	8.17
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)							172.26		
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม							8.17		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							6.73		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม							1.44		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรจำนวนน้อยราย

จากตารางที่ 3.2 3.3 3.4 และ 3.5 สามารถสรุปต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่และต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของการผลิตปอแก้วพอก ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 3.6

ต้นทุนแปรได้ทั้งที่จ่ายเป็นเงินสดและไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดทั้งหมดประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัม มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	มีต้นทุนแปรได้	1,137.38 บาทต่อไร่หรือ	6.81 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดกลาง	มีต้นทุนแปรได้	1,211.42 บาทต่อไร่หรือ	6.87 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดใหญ่	มีต้นทุนแปรได้	1,121.41 บาทต่อไร่หรือ	6.56 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	มีต้นทุนแปรได้	1,159.82 บาทต่อไร่หรือ	6.73 บาทต่อกิโลกรัม

ต้นทุนคงที่ทั้งที่จ่ายเป็นเงินสดและไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดทั้งหมดประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ต้นทุนค่าเสียโอกาส ซึ่งต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัม มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	มีต้นทุนคงที่	256.46 บาทต่อไร่หรือ	1.54 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดกลาง	มีต้นทุนคงที่	273.16 บาทต่อไร่หรือ	1.55 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดใหญ่	มีต้นทุนคงที่	226.52 บาทต่อไร่หรือ	1.32 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	มีต้นทุนคงที่	248.52 บาทต่อไร่หรือ	1.44 บาทต่อกิโลกรัม

ต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนแปรได้ และต้นทุนคงที่ มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,393.84 บาทต่อไร่หรือ	8.35 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดกลาง	มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,484.58 บาทต่อไร่หรือ	8.42 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดใหญ่	มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,347.93 บาทต่อไร่หรือ	7.88 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,408.34 บาทต่อไร่หรือ	8.17 บาทต่อกิโลกรัม

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัม

ต่ำที่สุด

ตารางที่ 3.6 สรุปต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่และต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของการผลิตปอแก้วฟอก ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่				ต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ทุกขนาดรวมกัน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ทุกขนาดรวมกัน
ต้นทุนแปรได้								
ค่าวัสดุการเกษตร	145.10	171.28	232.60	182.10	0.87	.97	1.36	1.06
ค่าแรงงาน	828.64	827.29	695.19	789.25	4.96	4.69	4.07	4.58
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	163.64	212.85	193.62	188.47	0.98	1.21	1.13	1.09
รวมต้นทุนแปรได้	1,137.38	1,211.42	1,121.41	1,159.82	6.81	6.87	6.56	6.73
ต้นทุนคงที่	256.46	273.16	226.52	248.52	1.54	1.55	1.32	1.44
รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,393.84	1,484.58	1,347.93	1,408.34	8.35	8.42	7.88	8.17

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

จากตารางที่ 3.2 3.3 3.4 และ 3.5 สามารถสรุปอัตราร้อยละของต้นทุนการผลิตปอแก้วพอก ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 3.7 และจากตารางที่ 3.7 จะเห็นว่า ต้นทุนการผลิตปอแก้วพอกที่สูงที่สุดของฟาร์มขนาดต่าง ๆ คือ ค่าแรงงานในการผลิตต้นปอแก้วให้เป็นปอพอก ซึ่งเป็นจำนวนร้อยละ 24.09 23.14 20.43 และ 22.93 ของต้นทุนการผลิตของฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง ฟาร์มขนาดใหญ่ และฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ค่าแรงงานดังกล่าวเป็นต้นทุนการผลิตที่สูงที่สุด คือ ค่าแรงงานในการลากปอขึ้นจากน้ำ ลอก ฟาดล้าง ขนไปตาก และตาก เนื่องจากในขั้นตอนของกิจกรรมนี้ ต้องใช้เวลามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลอกและฟาดล้างปอ

จากตารางที่ 3.6 ได้สรุปแล้วว่าฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำที่สุด ในตารางที่ 3.7 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ทำให้ต้นทุนการผลิตของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่น คือ ค่าแรงงานในการผลิตต้นปอแก้วให้เป็นปอพอก ค่าแรงงานในการบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นทุนคงที่

ค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ค่าแรงงานในการผลิตต้นปอแก้วให้เป็นปอพอกของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่นคือ ค่าขนปอสดไปบริเวณแหล่งน้ำ ฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าขนปอสดไปบริเวณแหล่งน้ำร้อยละ 2.76 ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น เป็นจำนวนเงิน 37.22 บาทต่อไร่ (จากตารางที่ 3.4) ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีค่าขนปอสดไปบริเวณแหล่งน้ำร้อยละ 6.80 และ 5.70 ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น หรือเป็นจำนวนเงิน 94.82 บาทและ 84.60 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (จากตารางที่ 3.2 และ 3.3) สาเหตุเนื่องจากเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่จ้างรถบรรทุกมากกว่าการแบก ส่วนเจ้าของฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมักจะขนปอสดไปแหล่งน้ำด้วยวิธีการแบก โดยทั่วไปค่าขนปอสดด้วยรถบรรทุกจ้างเฉลี่ยมีค่าละ .50-.67 บาท และเจ้าของรถบรรทุกบางรายยังลดค่าขนส่งให้อีกเพราะเห็นว่าเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่มีปอที่จะต้องขนเป็นจำนวนมาก ส่วนค่าขนปอสดด้วยวิธีการแบกเฉลี่ยมีค่าละ 1.56-1.87 บาท ฉะนั้นค่าขนปอสดด้วยวิธีการแบกจะแพงกว่าการขนด้วยรถบรรทุกประมาณ 2 เท่า

ส่วนค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ค่าแรงงานในการบำรุงรักษาของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่น คือ ค่าแรงงานในการค้ายาและกำจัดวัชพืช ฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าแรงงานในการค้ายาและกำจัดวัชพืชร้อยละ 6.89 ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น คิดเป็นจำนวนเงิน 92.91 บาท (จากตารางที่ 3.4) ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีค่าแรงงานในการค้ายาและกำจัดวัชพืช ร้อยละ 8.32 และ 7.41 ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้นหรือเป็นจำนวนเงิน 123.02 บาทและ 109.98 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (จากตารางที่ 3.2 และ 3.3) สาเหตุเนื่องจากเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่ทำการค้ายาและกำจัดวัชพืชเพียงครั้งเดียว ส่วนเจ้าของฟาร์มขนาดเล็กและเจ้าของฟาร์มขนาดกลาง มักจะทำการค้ายาและกำจัดวัชพืช 2-3 ครั้ง

ส่วนค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ต้นทุนคงที่ของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่น คือ ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร ฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ ร้อยละ 9.36 (7.85 + 1.51) ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น คิดเป็นจำนวนเงิน 126.18 บาทต่อไร่ (105.81 + 20.37 จากตารางที่ 3.4) ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรร้อยละ 11.18 (7.98+3.20) และ 11.65 (9.77 + 1.88) ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้นหรือเป็นจำนวนเงิน 155.91 บาท (111.29 + 44.62 จากตารางที่ 3.2) และ 172.93 บาท (144.99 + 27.94 จากตาราง 3.3) ต่อไร่ตามลำดับ สาเหตุเนื่องจากเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่ใช้การจ้างแรงงานมากกว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง ฉะนั้นจึงมีเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรน้อย ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรจึงต่ำ

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.7 สรุปอัตราร้อยละของต้นทุนการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์ม ขนาดเล็ก	ฟาร์ม ขนาดกลาง	ฟาร์ม ขนาดใหญ่	ฟาร์มทุก ขนาด รวมกัน
<u>ต้นทุนแปรได้</u>				
1. ค่าวัสดุการเกษตร	10.41	11.54	17.26	12.93
2. ค่าแรงงาน	59.45	55.72	51.57	56.04
- ค่าแรงงานในการปลูก	12.10	11.67	12.42	12.12
- ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	13.25	11.68	9.32	11.40
- ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	10.01	9.23	9.40	9.59
- ค่าแรงงานในการผลิตปอสดให้ เป็นปอพอก	24.09	23.14	20.43	22.93
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	11.74	14.34	14.36	13.38
รวมต้นทุนแปรได้	81.60	81.60	83.19	82.35
ต้นทุนคงที่	18.40	18.40	16.81	17.65
รวมต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	100.00	100.00	100.00	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรวบรวมต้นทุนการผลิตตามสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำและไม่มีแหล่งน้ำ

ดังที่ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า แหล่งน้ำแช่ปอมีความสำคัญต่อคุณภาพของปอแก้วพอก การรวบรวมต้นทุนการผลิตจึงจัดสภาพท้องที่เป็น 2 แหล่งคือ

- 1 ท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ ได้แก่ อำเภอดงขุดมและอำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา อำเภอดงขุดม จังหวัดชัยภูมิ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
- 2 ท้องที่ไม่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ ได้แก่ อำเภอชานันท์ จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอเมืองจันทบุรีและอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผลของการรวบรวมต้นทุนการผลิตตามสภาพท้องที่ ปรากฏในตารางที่ 3.8

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ และท้องที่ไม่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ

จากตารางที่ 3.8 จะเห็นว่าในท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอนั้น อำเภอดงขุดม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด คือ 1,215.91 บาท และขณะเดียวกันก็มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด คือ 270 กิโลกรัม ซึ่งมีผลให้ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำที่สุด คือ 4.50 บาท ในขณะที่อำเภออื่น ๆ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 5.59-6.27 บาท สาเหตุที่อำเภอดงขุดม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด เนื่องจาก ประมาณ 98 เปอร์เซ็นต์ของเกษตรกรทำการไถเตรียมดิน 2 ครั้ง และใส่ปุ๋ยเคมี นอกจากนี้พื้นที่เพาะปลูกอยู่ใกล้บริเวณแหล่งน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการแยกปอสกไปแหล่งน้ำ ซึ่งการขนปอสกด้วยวิธีการแยก มีต้นทุนสูงกว่าการขนด้วยวิธีอื่น ส่วนสาเหตุที่ทำให้อำเภอดงขุดมมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด คือ ดินในบริเวณแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุมากและเป็นผลที่เกิดจากการไถเตรียมดินถึง 2 ครั้งและการใส่ปุ๋ยเคมี ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่จัดให้อยู่ในสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกนั้น มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของอำเภอกันทรลักษ์ที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากเกษตรกรใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง ที่มีราคาแพง

สำหรับท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ อำเภอนนไทยมีต้นทุนการ-
ผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด คือ 1,037.59 บาท มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด คือ 190.58 บาท
กิโลกรัม และมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 5.44 บาท สาเหตุที่อำเภอนนไทยมีต้นทุนการ
ผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด เนื่องจากเกษตรกรเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นปอมาก เช่น
ค่าปุ๋ยคอก ค่าแรงงานในการคายน้ำและกำจัดวัชพืช นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าเช่าน้ำแช่ปอ
ค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการขนส่งไปแหล่งน้ำที่อยู่ห่างไกล ส่วนอำเภอมัญจาคีรี
มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 134.21 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 6.98 บาท
เมื่อเทียบกับอำเภออื่น ๆ ที่จัดอยู่ในสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ
เช่นเดียวกัน พบว่าอำเภอมัญจาคีรี มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำมาก ซึ่งมีผลให้ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย
ต่อกิโลกรัมสูงกว่าอำเภออื่น ๆ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากฝนทิ้งช่วงเป็นบางระยะ ทำให้เกิด
การระบาดของเพลี้ยจักจั่นและเพลี้ยแป้ง ซึ่งทำความเสียหายให้กับต้นปอจำนวนมาก สำหรับ
อำเภอยางชุมน้อย มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นอำเภอที่อยู่ในเขตของการกระจาย
ตัวของฝนดีกว่าอำเภออื่นและมีความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะการเกิดต้นทุนการผลิตปอแก้วฟอกของอำเภอ
เดชอุดมกับอำเภอนนไทยจากแบบสัมภาษณ์เกษตรกร มีข้อสังเกตคือ ต้นทุนการผลิตของ
อำเภอเดชอุดมเน้นค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินและการใส่ปุ๋ยเคมี แต่อำเภอนนไทยเน้น
ค่าใช้จ่ายในการคายน้ำและกำจัดวัชพืช และการใส่ปุ๋ยคอก

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.8 สรุปต้นทุนการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอกต่อการแช่พอกปอและห้องที่มีแหล่งน้ำไม่ล้นจะเพียงพอกต่อการแช่พอกปอ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

อำเภอ	ค่าวัตถุดิบ			ค่าแรงงาน			ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ			รวม			จำนวนไร่ บาท	ต้นทุนการผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กก.)	ปริมาณ ผลผลิต (กก.)	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กก.)	ต้นทุนการผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม					
พาร์มทกษนาครวมกัน																	
ห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอกต่อการแช่พอกปอ																	
เคชอุดม	21,612.50	1,415.00	23,027.50	16,150.23	144,086.65	160,236.88	1,032.30	21,192.16	22,224.46	38,795.03	166,693.81	205,488.84	169	1,215.91	45,630	270	4.50
วารินชำราบ	10,098.00	1,856.25	11,954.25	9,546.68	74,664.64	84,211.32	2,577.00	14,167.26	16,744.26	22,221.68	90,688.15	112,909.83	123	917.97	19,340	157.24	5.84
กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม	11,654.00	3,451.91	15,105.91	68,369.38	137,140.16	205,509.54	10,401.13	43,776.51	54,177.64	90,424.51	184,368.58	274,793.09	290	947.56	45,145	155.67	6.09
จักรี	1,389.00	2,955.68	4,344.68	79,298.17	87,391.20	166,689.37	9,184.41	39,547.34	48,731.75	89,871.58	129,894.22	219,765.80	250	879.06	39,285	157.14	5.59
กันทรลักษ์	18,538.75	5,115.00	23,653.75	49,533.76	131,959.69	181,493.45	2,147.44	30,489.41	32,636.85	70,219.95	167,564.10	237,784.05	239	994.91	37,917	158.65	6.27
ห้องที่มีแหล่งน้ำไม่ล้นจะเพียงพอกต่อการแช่พอกปอ																	
สุรินทร์	12,255.50	11,160.00	23,415.50	25,983.78	124,931.66	150,915.44	6,284.08	32,758.04	39,042.12	44,523.36	168,849.70	213,373.06	257	830.25	39,998	155.63	5.33
มัญจาคีรี	3,833.00	4,584.60	8,417.60	16,288.25	34,014.88	50,303.13	2,373.92	10,093.51	12,467.43	22,495.17	48,692.99	71,188.16	76	936.69	10,200	134.21	6.98
ชุมแพ	1,213.00	482.75	1,695.75	9,332.29	71,763.92	81,096.21	5,718.31	13,130.50	18,848.81	16,263.60	85,377.17	101,640.77	110	924.01	19,195	174.50	5.30
โพนไทย	8,089.00	5,215.00	13,304.00	78,001.76	92,621.09	170,622.85	16,476.26	30,979.91	47,456.17	102,567.02	128,816.00	231,383.02	223	1,037.59	42,500	190.58	5.44

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้นทุนการผลิตปอแก้วตากแห้ง

ในการสำรวจพื้นที่เพาะปลูกปอแก้ว พบว่ามีเกษตรกรในบางท้องที่ทำการผลิตปอแก้วตากแห้งเพื่อจำหน่ายให้กับอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ และจากการที่ปอแก้วพอกมีต้นทุนการผลิตสูงมากในขั้นตอนของการแช่น้ำ ลอก ฟอกล้าง ขนไปตากและตาก จึงได้ทำการศึกษาด้านทุนการผลิตปอแก้วตากแห้ง ประกอบการศึกษาด้วย

ปอแก้วตากแห้ง คือ ปอแก้วที่ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการแช่น้ำ ลอก ฟอกล้าง ขนไปตาก และตาก ดังนั้นการผลิตปอแก้วตากแห้งจึงเป็นการตัดต้นทุนการผลิตที่สูงที่สุดในการผลิตพอกออก นอกจากนี้ยังเป็นการตัดต้นทุนค่าเช่า น้ำ ค่าเสื่อมราคาของเกวียนและรถเข็น อีกด้วย ส่วนค่าขนส่งเพื่อนำปอตากแห้งไปจำหน่าย คำนวณตามสัดส่วนน้ำหนักของปอแก้วตากแห้งต่อปอแก้วพอก คือ 5:1 วิธีการผลิตปอแก้วตากแห้ง คือ เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวต้นปอแล้ว จะนำมารวบรวมเป็นมัดใหญ่ และตากแดดประมาณ 2-3 สัปดาห์ ก็สามารถนำไปจำหน่ายได้ รายละเอียดการคำนวณน้ำหนักของปอแก้วตากแห้งต่อปอแก้วพอก ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 3.9 ส่วนผลการสรุปต้นทุนการผลิตปอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง ฟาร์มขนาดใหญ่ และฟาร์มทุกขนาดรวมกัน ปรากฏในตารางที่ 3.10 3.11 3.12 และ 3.13

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.9 รายละเอียดการคำนวณน้ำหนักของปอแก้วตากแห้งต่อปอแก้วฟอก ของฟาร์ม
ขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

หน่วย : กิโลกรัม

ขนาดของฟาร์ม	น้ำหนักปอแก้วฟอก × 5 = น้ำหนักปอแก้วตากแห้ง
เล็ก	$166.93 \times 5 = 834.65$
กลาง	$176.30 \times 5 = 881.50$
ใหญ่	$170.97 \times 5 = 854.85$
ทุกขนาดรวมกัน	$172.26 \times 5 = 861.30$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.10 สรุปต้นทุนการผลิตปอแก้วคากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดเล็ก พื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่
สำหรับการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่าย เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่าย ไม่เป็น เงินสด	รวม	ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
ต้นทุนแปรได้					
1. ค่าวัสดุการเกษตร	128.15	16.95	145.10	13.47	0.17
ค่าเมล็ดพันธุ์	10.79	16.95	27.74	2.58	0.03
ค่าปุ๋ยเคมี	83.83	—	83.83	7.78	0.10
ค่าปุ๋ยคอก	20.00*	—	20.00*	1.86	0.02
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	13.53	—	13.53	1.25	0.02
2. ค่าแรงงาน	89.20	403.67	492.87	45.76	0.59
ค่าแรงงานในการปลูก	46.71	121.91	168.62	15.66	0.20
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	35.58	35.29	70.87	6.58	0.08
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	9.82	45.40	55.22	5.13	0.07
- หยอกหลุม	1.31	41.22	42.53	3.95	0.05
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	24.43	160.29	184.72	17.15	0.22
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	24.43	98.59	123.02	11.42	0.15
- ใส่ปุ๋ย	—	12.53	12.53	1.16	0.01
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	—	15.19	15.19	1.41	0.02
- ถอนแยกและปลูกซ่อม	—	33.98	33.98	3.16	0.04
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	18.06	121.47	139.53	12.95	0.17
- ตัดปอ	13.17	81.41	94.58	8.78	0.11
- มีคปอ	4.89	40.06	44.95	4.17	0.06
3. ค่าใช้จ่ายอื่น	182.92	17.33	200.25	18.59	0.24
ค่าขนส่งปอ คากแห้งไปจำหน่าย	78.13	0.40	78.53	7.29	0.09
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	104.79*	—	104.79*	9.73	0.13
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	—	16.93	16.93	1.57	0.02
รวมต้นทุนแปรได้	400.27	437.95	838.22	77.82	1.00
ต้นทุนคงที่					
ค่าใช้ที่ดิน	12.91	87.09	100.00	9.29	0.12
ค่าเสื่อมราคา					
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก	—	111.29*	111.29*	10.33	0.13
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ	—	27.03	27.03	2.51	0.03
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	—	0.55	0.55	0.05	0.01
รวมต้นทุนคงที่	12.91	225.96	238.87	22.18	0.29
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่	413.18	663.91	1,077.09	100.00	1.29
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			834.65		
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.29		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.00		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			0.29		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรายวนน้อยราย

ตารางที่ 3.11 สรุปต้นทุนการผลิตปอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดกลาง พื้นที่เพาะปลูก 6-10 ไร่
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่าย เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่าย ไม่เป็น เงินสด	รวม	ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
ต้นทุนแปรได้					
1. ค่าวัสดุการเกษตร	151.23	20.05	171.28	14.69	0.19
ค่าเมล็ดพันธุ์	11.94	20.05	31.99	2.74	0.04
ค่าปุ๋ยเคมี	66.76	—	66.76	5.73	0.07
ค่าปุ๋ยคอก	61.62*	—	61.62*	5.29	0.07
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	10.91	—	10.91	0.93	0.01
2. ค่าแรงงาน	122.94	360.84	483.78	41.51	0.55
ค่าแรงงานในการปลูก	66.65	106.64	173.29	14.87	0.20
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	39.94	32.74	72.68	6.24	0.08
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	22.98	42.76	65.74	5.64	0.08
- หยอกหลุม	3.73	31.14	34.87	2.99	0.04
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	31.45	141.96	173.41	14.88	0.20
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	28.64	81.34	109.98	9.44	0.13
- ใส่ปุ๋ย	0.83	10.49	11.32	0.97	0.01
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	0.84	16.40	17.24	1.48	0.02
- ดอนแยกและปลูกซ่อม	1.14	33.73	34.87	2.99	0.04
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	24.84	112.24	137.08	11.76	0.15
- ตัดปอ	20.95	71.83	92.78	7.96	0.10
- มัดปอ	3.89	40.41	44.30	3.80	0.05
3. ค่าใช้จ่ายอื่น	226.24	21.41	247.65	21.25	0.28
ค่าขนส่งปอตากแห้งไปจำหน่าย	86.07	0.25	86.32	7.41	0.10
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	140.17*	—	140.17*	12.02	0.16
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	—	21.16	21.16	1.82	0.02
รวมต้นทุนแปรได้	500.41	402.30	902.71	77.45	1.02
ต้นทุนคงที่					
ค่าใช้ที่ดิน	5.41	94.59	100.00	8.58	0.11
ค่าเสื่อมราคา					
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก	—	144.99*	144.99*	12.44	0.16
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ	—	17.63	17.63	1.51	0.02
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	—	0.23	0.23	0.02	0.01
รวมต้นทุนคงที่	5.41	257.44	262.85	22.55	0.30
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่	505.82	659.74	1,165.56	100.00	1.32
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			881.50		
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.32		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.02		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			0.30		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรจำนวนน้อยราย

ตารางที่ 3.12 สรุปต้นทุนการผลิตบอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดใหญ่ พื้นที่เพาะปลูก 11-15 ไร่
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่าย เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่าย ไม่เป็น เงินสด	รวม	ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
ต้นทุนแปรได้					
1. ค่าวัสดุการเกษตร	206.36	26.24	232.60	21.74	0.27
ค่าเมล็ดพันธุ์	4.40	26.24	30.64	2.86	0.04
ค่าปุ๋ยเคมี	70.08	—	70.08	6.55	0.08
ค่าปุ๋ยคอก	112.50*	—	112.50*	10.52	0.13
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	19.38	—	19.38	1.81	0.02
2. ค่าแรงงาน	165.45	254.32	419.77	39.23	0.49
ค่าแรงงานในการปลูก	88.32	79.06	167.38	15.64	0.19
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	55.16	21.39	76.55	7.15	0.09
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	25.59	31.53	57.12	5.34	0.06
- หยอดหลุม	7.57	26.14	33.71	3.15	0.04
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	40.65	84.97	125.62	11.74	0.15
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	38.77	54.14	92.91	8.68	0.11
- ใส่ปุ๋ย	1.17	8.98	10.15	0.95	0.01
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	—	10.90	10.90	1.02	0.01
- ดอนแยกและปลูกซ่อม	0.71	10.95	11.66	1.09	0.02
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	36.48	90.29	126.77	11.85	0.15
- ตัดบอ	27.35	55.43	82.78	7.74	0.10
- มีดบอ	9.13	34.86	43.99	4.11	0.05
3. ค่าใช้จ่ายอื่น	175.61	23.79	199.40	18.64	0.24
ค่าขนส่งบอตากแห้งไปจำหน่าย	76.83	0.64	77.47	7.24	0.09
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	98.78*	—	98.78*	9.23	0.12
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	—	23.15	23.15	2.17	0.03
รวมต้นทุนแปรได้	547.42	304.35	851.77	79.61	1.00
ต้นทุนคงที่					
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	7.98	92.02	100.00	9.35	0.12
ค่าเสื่อมราคา					
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก	—	105.81*	105.81*	9.89	0.12
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ	—	11.96	11.96	1.12	0.01
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	—	0.34	0.34	0.03	0.00
รวมต้นทุนคงที่	7.98	210.13	218.11	20.39	0.25
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่	555.40	514.48	1,069.88	100.00	1.25
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			854.85		
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.25		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.00		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			0.25		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรายวนน้อยราย

ตารางที่ 3.13 สรุปต้นทุนการผลิตปอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มทุกขนาดรวมกัน สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ค่าใช้จ่าย เป็น เงินสด	ค่าใช้จ่าย ไม่เป็น เงินสด	รวม	ร้อยละ	ต้นทุน ต่อ กก.
ต้นทุนแปรได้					
1. ค่าวัสดุการเกษตร	161.24	20.86	182.10	16.53	0.21
ค่าเมล็ดพันธุ์	9.58	20.86	30.44	2.76	0.03
ค่าปุ๋ยเคมี	71.25	—	71.25	6.47	0.08
ค่าปุ๋ยคอก	65.09*	—	65.09*	5.91	0.08
ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	15.32	—	15.32	1.39	0.02
2. ค่าแรงงาน	125.14	341.14	466.28	42.31	0.54
ค่าแรงงานในการปลูก	67.04	103.68	170.72	15.49	0.20
- เตรียมดิน ครั้งที่ 1	42.84	30.38	73.22	6.64	0.09
- เตรียมดิน ครั้งที่ 2	20.10	40.71	60.81	5.52	0.07
- หยอลหลุม	4.10	32.59	36.69	3.33	0.04
ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา	32.01	128.57	160.58	14.57	0.19
- คายหญ้าและกำจัดวัชพืช	30.20	78.80	109.00	9.89	0.13
- ใส่ปุ๋ย	0.75	10.48	11.23	1.02	0.01
- ใส่สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง	0.29	13.63	13.92	1.26	0.02
- ถอนแยกและปลูกใหม่	0.77	25.66	26.43	2.40	0.03
ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	26.09	108.89	134.98	12.25	0.15
- ตัดปอ	20.51	70.07	90.58	8.22	0.10
- มัดปอ	5.58	38.82	44.40	4.03	0.05
3. ค่าใช้จ่ายอื่น	194.43	20.73	215.16	19.52	0.25
ค่าขนส่งปอตากแห้งไปจำหน่าย	81.37	0.40	81.77	7.42	0.10
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	113.06*	—	113.06*	10.26	0.13
ต้นทุนค่าเสียหายโอกาส	—	20.33	20.33	1.84	0.02
รวมต้นทุนแปรได้	480.81	382.73	863.54	78.36	1.00
ต้นทุนคงที่					
ค่าใช้ที่ดิน	8.19	91.81	100.00	9.07	0.12
ค่าเสื่อมราคา					
- รถบรรทุกเล็กและรถไถเล็ก	—	119.53*	119.53*	10.85	0.14
- อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ	—	18.62	18.62	1.69	0.02
ต้นทุนค่าเสียหายโอกาส	—	0.35	0.35	0.03	0.00
รวมต้นทุนคงที่	8.19	230.31	238.50	21.64	0.28
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่	489.00	613.04	1,102.04	100.00	1.28
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			861.30		
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.28		
ต้นทุนแปรได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1.00		
ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อกิโลกรัม			0.28		

*คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรายวนน้อยราย

จากตารางที่ 3.10 3.11 3.12 และ 3.13 สามารถสรุปต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่และ
ต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของการผลิตปอแก้วตากแห้ง ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ดังปรากฏใน
ตารางที่ 3.14 ได้ดังนี้

ต้นทุนแปรได้ทั้งที่จ่ายเป็นเงินสดและไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อ
กิโลกรัม มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก มีต้นทุนแปรได้ 838.22 บาทต่อไร่หรือ 1.00 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดกลาง มีต้นทุนแปรได้ 902.71 บาทต่อไร่หรือ 1.02 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดใหญ่ มีต้นทุนแปรได้ 851.77 บาทต่อไร่หรือ 1.00 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน มีต้นทุนแปรได้ 863.54 บาทต่อไร่หรือ 1.00 บาทต่อกิโลกรัม
ต้นทุนคงที่ทั้งที่จ่ายเป็นเงินสดและไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัม

มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก มีต้นทุนคงที่ 238.87 บาทต่อไร่หรือ .29 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดกลาง มีต้นทุนคงที่ 262.85 บาทต่อไร่หรือ .30 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดใหญ่ มีต้นทุนคงที่ 218.11 บาทต่อไร่หรือ .25 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน มีต้นทุนคงที่ 238.14 บาทต่อไร่หรือ .28 บาทต่อกิโลกรัม
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนแปรได้และ

ต้นทุนคงที่ มีดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 1,077.09 บาทต่อไร่หรือ 1.29 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดกลาง มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 1,165.56 บาทต่อไร่หรือ 1.32 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มขนาดใหญ่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 1,069.88 บาทต่อไร่หรือ 1.25 บาทต่อกิโลกรัม
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 1,101.68 บาทต่อไร่หรือ

1.28 บาทต่อกิโลกรัม

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำที่สุด

ตารางที่ 3.14 สรุปต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่และต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของการผลิตปอแก้วตากแห้ง ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่				ต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ทุกขนาด รวมกัน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ทุกขนาด รวมกัน
ต้นทุนแปรได้								
ค่าวัสดุการเกษตร	145.10	171.28	232.60	182.10	.17	.19	.27	.21
ค่าแรงงาน	492.87	483.78	419.77	466.28	.59	.55	.49	.54
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	200.25	247.65	199.40	215.16	.24	.28	.24	.25
รวมต้นทุนแปรได้	838.22	902.71	851.77	863.54	1.00	1.02	1.00	1.00
ต้นทุนคงที่	238.87	262.85	218.11	238.14	.29	.30	.25	.28
รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,077.09	1,165.56	1,069.88	1,101.68	1.29	1.32	1.25	1.28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการ-
เพาะปลูก 2529/2530

จากตารางที่ 3.10 3.11 3.12 และ 3.13 สามารถสรุปอัตราร้อยละของต้นทุนการผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 3.15 และจากตารางที่ 3.15 จะเห็นว่าต้นทุนแปรได้ที่สูงที่สุดของฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง คือ ค่าแรงงานในการบำรุงรักษา ซึ่งเป็นร้อยละ 17.15 และ 14.88 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดของฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง ตามลำดับ ส่วนต้นทุนแปรได้ที่สูงที่สุดของฟาร์มขนาดใหญ่ คือ ค่าวัสดุการเกษตร ซึ่งเป็นร้อยละ 21.74 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด จากตารางที่ 3.14 ได้สรุปแล้วว่าฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำที่สุด ในตารางที่ 3.15 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ทำให้ต้นทุนการผลิตของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่น คือ ค่าแรงงานในการบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นทุนคงที่

ค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ค่าแรงงานในการบำรุงรักษาของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่น คือ ค่าแรงงานในการคายน้้ำและกำจัดวัชพืช ฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าแรงงานในการคายน้้ำและกำจัดวัชพืชร้อยละ 8.68 ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น คิดเป็นจำนวนเงิน 92.91 บาทต่อไร่ (จากตารางที่ 3.12) ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีค่าแรงงานในการคายน้้ำและกำจัดวัชพืชร้อยละ 11.42 และ 9.44 ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น คิดเป็นจำนวนเงิน 123.02 บาท และ 109.98 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (จากตารางที่ 3.10 และ 3.11)

ส่วนค่าใช้จ่ายสำคัญที่ทำให้ต้นทุนคงที่ของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดอื่น คือ ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร ฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรร้อยละ 11.01 (9.89 + 1.12) ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น คิดเป็นจำนวนเงิน 117.77 บาทต่อไร่ (105.81 + 11.96 จากตารางที่ 3.12) ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรร้อยละ 12.84 (10.33 + 2.51) และ 13.95 (12.44 + 1.51) ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้นหรือเป็นจำนวนเงิน 138.32 บาท (111.29 + 27.03 จากตารางที่ 3.10) และ 162.62 บาท (144.99 + 17.63 จากตารางที่ 3.11) ต่อไร่ตามลำดับ

สาเหตุที่ทำให้ค่าแรงงานในการตายหญาและกำจัดวัชพืช และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตร ของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มอื่น คือ เกษตรกรเจ้าของฟาร์มขนาดใหญ่ มักจะทำการตายหญาและกำจัดวัชพืชเพียงครั้งเดียวและมีเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร จำนวนน้อยกว่าฟาร์มขนาดอื่น ซึ่งสาเหตุทั้ง 2 ประการนี้ได้เคยกล่าวไว้แล้วในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.15 สรุปอัตราร้อยละของต้นทุนการผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ทุกขนาดรวมกัน
ต้นทุนแปรได้				
1. ค่าวัสดุการเกษตร	13.47	14.69	21.74	16.53
2. ค่าแรงงาน	45.76	41.51	39.23	42.31
- ค่าแรงงานในการปลูก	15.66	14.87	15.64	15.49
- ค่าแรงงานในการบำรุง รักษา	17.15	14.88	11.74	14.57
- ค่าแรงงานในการ เก็บเกี่ยว	12.95	11.76	11.85	12.25
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	18.59	21.25	18.64	19.52
รวมต้นทุนแปรได้	77.82	77.45	79.61	78.36
ต้นทุนคงที่	22.18	22.55	20.39	21.64
รวมต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	100.00	100.00	100.00	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.16 สรุปการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตปอแก้วพอกกับปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่างๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

หน่วย : บาท

	ฟาร์มขนาดเล็ก		ฟาร์มขนาดกลาง		ฟาร์มขนาดใหญ่		ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	
	ปอพอก	ปอตากแห้ง	ปอพอก	ปอตากแห้ง	ปอพอก	ปอตากแห้ง	ปอพอก	ปอตากแห้ง
ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่	1,393.84	1,077.09	1,484.58	1,165.56	1,347.93	1,096.88	1,408.34	1,101.68
ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม	8.35	1.29	8.42	1.32	7.88	1.25	8.17	1.28

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย